

Bardesang fra Liv Skappel Gran

Tekst og foto: Sissel Jenseth

Like før jul 2018 utkom boken «Bardesang – hva mytene kan fortelle» av Liv Skappel Gran. <https://www.dialogos.no/wp-content/uploads/Omtale-bok-Liv-Skappel-Gran.pdf> Den er skrevet i romans form og handler om møtet mellom Urd og Simon ved Urnes stavkirke. I løpet av ni dager får vi ta del i en samtale som omhandler de store spørsmålene – om menneskets opprinnelsesmyter, den norrøne gudekretsen, Eddakvadene, stjernehimlen, kristningen av Europa, keltisk kultur og eventyrene. Det hele flettet sammen med daglige hendelser der samtalepartnerne befinner seg i hjertet av Sogn og foretar utfarter i området, blant annet til Borgund stavkirke i Lærdal og Mørkridsdalen.

Folkesjelsyklusen og Nordens folk

Liv forteller at boken er et resultat av mange års fordypning i alt tilgjengelig stoff om mytologi og historie, ja, det som har vært mulig å oppdrive.

– Min første inspirasjon til å forsøke å trenge dypere inn i mytologien var «Folkesjelsyklusen»¹, sier Liv. I disse foredragene i Norge i 1910 uttalte Rudolf Steiner at det ikke finnes noen annen mytologi på Jorden som i sin eiendommelige oppbygning, i sin egenartede gjennomføring, gir et mer betydningsfullt eller klarere bilde av verdensevolusjonen enn den nordiske mytologi. Dette bildet kan derfor gjelde som et forstadium til det åndsvitenskapelige bildet av verdensutviklingen.

– Steiner mente at Edda var forløperen til åndsvitenskapen, og elleve år senere, også i Oslo², minner han oss om Nordens spirituelle fremtidsoppgave. Steiner hadde store forhåpninger til at vi her i nord skulle kunne vekke opp den øvrige europeiske befolkning, fordi vi har en visdomsskatt hvilende i vår folkesjel som kan forvandles til en ny åndskultur. Det er en utrolig viktig oppgave – som er knyttet til den eteriske Kristus, sier Liv og sukker. – I dag er jo guden Frigg blitt til et oljefelt, Odin et investeringsfond, Idun et forsikringsselskap og Njord et idrettslag.

Språkets krefter og opprinnelsesmytene

– Vi er nødt til å finne tilbake til magien i språket. Det ligger krefter i språket som må forløses på nytt. Vi må gå veien tilbake til ordet. Rudolf Steiner sa: «Språkkraften – den til livet forvandlende stjerneskrift».

Liv er opptatt av at opprinnelsesmytene igjen trekkes frem i sitt rette lys. – Hvis boken kan inspirere flere til å fordype seg, og kanskje utarbeide noe kunstnerisk, er det nettopp det som var intensjon med å skrive den. Det er fortsatt mye utforsket når det gjelder sammenhengen mellom heltekvadene og eventyrene.

Erkeengelen Vidar fra de gamle mysterier, er en representant for den tiden som er nå og fremtiden. Antroposofene har båret Vidar med seg. Det er en viktig oppgave å forsøke å forstå hva han betyr for vår samtid. Både Vidar og Odin er erkeengler fra Merkur-sfæren – som er det området hvor språket oppstår. Vidars bolig i Dyrekretsen blir kalt Vide. Ifølge Steiner er Vidar den eter-substans som Kristus inkarnerer i. Vi må forløse noe som ennå sover dypt i «berget det blå».

¹ Rudolf Steiner: *Menneskehetens ledelse - De enkelte folkesjellers misjon i sammenheng med den norrøne mytologi*. Vidarforlaget 1998. 11 foredrag holdt i Kristiania (Oslo) 7.-17. juni 1910.

² Rudolf Steiner: *Nordens folk mellom øst og vest. Kristus i det 20. århundrede*. 3 foredrag holdt i Kristiania nov.-des 1921. Antropos Forlag, 1999.

Begeistring

– Det handler mest om å forstå og skape begeistring, sier Liv. – Rudolf Steiner påpekte at intellektualiseringen av antroposofien vil skape stagnasjon. Med intellektet kan vi bare forstå det som er dødt. Gjennom teknologien går Ahriman til angrep på menneskets fantasi og de billeddannende evnene. Dette gjelder særlig de minste barna, slik vi ser det i vår tid. Uten evne til å danne egne indre bilder, blir det tomt i sjelene. Derfor er det viktig å holde ordet levende. Eventyrene er medisin mot intellektets dominans. Eventyrene dreier seg i korthet om den sjelelige utviklingsveien, sier Liv som har holdt en rekke foredrag og seminarer om eventyrenes hemmeligheter.

Kristningen av Norden

I 2015 skrev Liv artikkelserien *Nytt lys over kristningen av Norden* (Antroposofi i Norge 1, 2 og 3-2015). Her peker hun på at Snorre Sturlason nærmest har vært vår eneste kilde til kunnskap om Eddakvadene og kongesagaene, og vi har tatt det for sant og rett. Men gransker man de historiske kildene og undersøker andre lands historieberetninger, oppdager vi at Snorre har tatt seg store kunstneriske friheter. Snorre var først og fremst en overbevist katolikk, og han ønsket å fremsette gudelæren på en måte som fremmet hans egen sak. Han fant opp begrepet Åsatro, og han kunne dermed fortie den keltiske kristendommen. Snorre levde samtidig med kong Sverre, men Snorre ønsket ikke å fortelle hans historie. Liv arbeider nå med å ferdigstille dette arbeidet for å utgi det som egen trykksak.

Irsk relikvieskrin

Forsiden av «Bardesang – hva mytene kan fortelle» viser en Barde, malt av Line Danielsen, etter en avbildning fra et irsk relikvieskrin. Bardene var opprinnelig prester ved de eldste solmysteriene i Hyperborea og de sang til lyrespill sine hellige sanger. De hadde stor innsikt i de åndelige verdener og lot seg tidlig kristne.

Boken er på i alt 176 sider, og bakerst er et fotogalleri som viser noen av gjenstandene som omtales underveis. Liv har også tegnet en tidsakse som synliggjør de ulike historiske epokene. Illustrasjonene i begynnelsen av hvert kapittel er fra Urnes stavkirke og er hentet fra boken *Stavkirkernes billedsprog – fordybelse og tolkning*, tegnet av Edda Distler. Et kartutsnitt angir området rundt Urnes Stavkirke hvor fortellingen utspiller seg. Boken kan kjøpes av Liv eller i Antropos bokhandel <http://www.antropos.no>.

Liv forteller om den berømte Sparlösa-stenen fra 800-tallet på en studietur i Sverige 2017. Foto: SJ.